Societat | Aguaita.cat | Actualitzat el 03/11/2020 a les 12:26

Els directius del Castor mantenen que els sismes causats per la injecció de gas van ser d'origen «natural»

Recaredo del Potro i José Luis Martínez Dalmau desvien responsabilitats cap al difunt director tècnic Carlos Barat

Recaredo del Potro, president de la concessionària del Castor, Escal UGS, i el seu advocat, a la sortida dels jutjats de Vinaròs. Foto d'arxiu | ACN

Els directius del projecte Castor, acusats d'un delicte contra el medi ambient pels terratrèmols ocasionats per les injeccions de gas al magatzem submarí, neguen la major i mantenen que els sismes van tenir un "origen natural".

L'exconcessionària Escal UGS, el seu president Recaredo del Potro, i el conseller delegat, José Luis Martínez Dalmau, ho fan constar així als escrits de defensa per fer front al judici oral obert contra ells i als quals ha tingut accés l'ACN. Rebutgen haver mantingut i incrementat les injeccions quan ja coneixien els sismes. Amb tot, els directius, que s'enfronten a peticions d'entre sis i set anys de presó, deriven la responsabilitat de les operacions en el director general, Carlos Barat, mort fa prop de tres anys.

Tot i estar signats per tres advocats diferents, els escrits comparteixen de forma idèntica els principals arguments de defensa en el judici oral que se celebrarà a l'Audiència de Castelló, segons va concloure el titular del jutjat número 4 de Vinaròs que ha instruït el cas.

Essencialment, que la sismicitat ocorreguda a partir de l'increment de les injeccions de gas al projecte Castor tenia un "origen fonamentalment natural". "Com a molt, s'haurien avançat en el temps com a conseqüència de les injeccions", remarquen -amb l'argument que l'energia introduïda al subsòl era molt poca en relació amb les conseqüències- i subratllen que l'única base per relacionar-los és que haurien coincidit en el temps i era una situació "que no es podia preveure".

Unes afirmacions que topen de forma directa amb les conclusions de diversos informes d'experts i institucions científiques fets públics els últims anys, sobre l'existència d'una relació causa-efecte indubtable entre injeccions de gas i els més d'un miler de terratrèmols registrats a partir de setembre de 2013, que és també una de les bases argumentals de l'acusació popular, representada per l'Associació Nacional Arca Ibérica, i Fiscalia.

Conclusions que els acusats intenten de nou desacreditar amb arguments com la "indeterminació de la comunitat científica" sobre quina falla que hauria estat responsable dels moviments sísmics, un aspecte secundari segons diversos experts. Malgrat la trentena de reclamacions de particulars incloses en el procediment, neguen haver causat danys materials o morals ni tampoc risc ambiental.

Suposat baix perill sísmic

Asseguren que van estudiar prèviament possibles perills i que les administracions, per la seua banda, tampoc van advertir en els seus informes i autoritzacions. Addueixen, d'una banda, que els episodis de sismicitat són habituals en este tipus d'activitats i que van treballar amb la previsió que podien arribar a generar sismes de fins a 4,7 graus a l'escala de Richter en el cas de mobilitzar la falla d'Amposta -xifra que es queda lluny d'un sisme de prop de 7 graus que alguns experts van arribar a apuntar-. De l'altra, remarquen que la sismicitat al territori està oficialment considerada "la més baixa de la península Ibèrica" però situen els terratrèmols -fins als 4,3 graus, que va ser percebut en l'arc territorial que va de Barcelona a València- dins de l'activitat sísmica "natural pròpia de la zona".

La defensa reitera un cop rere l'altre que els acusats van estudiar de forma "diligent" els potencials perills previs i neguen de nou que, segons els càlculs encarregats per l'empresa a empreses externes a partir de dades pròpies d'origen desconegut, existia un marge força elevat per poder injectar gas en l'estructura subterrània sense risc de desestabilitzar-la geològicament.

El càlcul del límit de pressió que l'estructura geològica podia suportar sense fracturar-se seria una de les claus que podrien explicar l'onada sísmica. Una desviació en els càlculs de les pressions de gas injectat que podria suportar el segell superior del magatzem podria resultar fatal: si es generaven sobrepressions aquesta roca podria arribar a fracturar-se, escapant-se el gas, fent lliscar la falla i generant terratrèmols.

Les pressions i el "greu error de disseny"

Diversos experts, en canvi, apunten que, en realitat, el marge era inexistent o ínfim, en el millor dels casos: això explicaria que la injecció de només 115 milions de metres cúbics de gas dels 1.900 previstos en total, es desencadenés una onada amb més d'un miler de sismes. Un context també que donaria sentit a les afirmacions davant del Congrés de l'exministre d'Indústria del PP, Álvaro Nadal, quan va afirmar que el projecte patia d'origen un "greu error de disseny".

El procediment judicial, però, se centra principalment a dirimir les responsabilitat en la gestió les operacions que van causar la crisi sísmica. L'empresa i els directius repeteixen en diverses ocasions que van actuar de forma "prudent" i "eficaç" a l'hora de gestionar les injeccions quan ja coneixien que estaven generant terratrèmols. Una qüestió fonamental en aquest procés concret davant les acusacions d'haver mantingut el pla de treball més enllà dels advertiments: és a dir, si

van posar en perill la població i el territori mantenint les injeccions quan ja tenien coneixement de les conseqüències sísmiques, tal i com sostenen Fiscalia i l'acusació popular.

Per contra, Escal UGS s'atribueix la decisió de reduir les injeccions el 13 de setembre, tres dies després de rebre l'avís formal de l'Observatori de l'Ebre que els treballs estaven generant moviments sísmics, a partir de dades del subministrament d'Enagás. No li consta així, però, a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) que, d'acord amb les dades del mateix gestor tècnic del sistema, els volums d'injeccions reals van superar les previsions planificades fins el 17 de setembre, quan es van aturar segons el previst. Els acusats minimitzen l'abast dels terratrèmols i addueixen que cap administració els va demanar prendre mesures al respecte.

Pla per accelerar les injeccions

D'acord amb les declaracions prèvies de treballadors de l'exconcessionària, els directius van optar finalment per accelerar el procés amb un pla d'injeccions molt més ràpid, descartant un ritme més pausat i progressiu. A principis de setembre van decidir portar a terme la prova d'injecció que els requeria el govern espanyol per atorgar la llicència definitiva, mantenint durant dos dies seguits -5 i 6 de setembre de 2013- un volum d'injecció de vuit milions de metres cúbics diari fet pel qual van haver d'incrementar considerablement la quantitat de gas d'un dia per l'altre, en contra del que recomanen les bones pràctiques de la indústria. Una xifra que van repetir el dia 12, quan ja eren coneixedors dels moviments sísmics.

Els acusats neguen que existís un interès empresarial o econòmic que justifiqués les presses, tot i que Escal UGS va admetre en un document adreçat als seus inversors que els resultats financers de l'operació es podrien veure compromesos, afectant les retribucions dels tenidors dels bons emesos amb el suport del Banc Europeu d'Inversions (BEI), que va acabar prestant 1.460 milions d'euros per executar el projecte. Precisament, fa només uns dies, el Tribunal Suprem va determinar que el govern espanyol va sentenciar que l'Estat ha de pagar als bancs els 1.350 milions d'euros que van prestar per indemnitzar l'empresa controlada per l'ACS de Florentino Pérez.

Dins de l'argumentari de la defensa, sorprèn que els acusats, tant la mateixa societat -per a la qual es demanen multes d'entre 190.000 i 450.000 euros- com, especialment, el president i el conseller delegat, remarquin des de bon principi que eren "aliens completament al dia a dia de les operacions d'injecció" -del Potro arriba a justificar que es trobava de viatge a Alemanya durant dos dels dies dels fets-. Una responsabilitat que traslladen directament a qui va ser director general i màxim responsable tècnic del projecte Castor, Carlos Barat, que també figurava com a investigat en la causa. Barat, però, va morir fa prop de tres anys i ja no podrà donar explicacions sobre els fets que es jutgen.